

Sygn. akt III AUa 1334/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2017 r. w Lublinie

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 września 2016 r. sygn. akt VIII U 793/15

oddala apelację.

Elżbieta Gawda Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 1334/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił S. S. prawo do emerytury od dnia 3 maja 2015 r., zaś w pozostałej części oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

S. S., urodzony (...), wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych złożył 20 kwietnia 2015 roku. Ukończył zasadniczą szkołę zawodową zdobywając zawód ślusarza.

Od 1 sierpnia 1973 r. został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w L. jako ślusarz. Wówczas nie posiadał jeszcze uprawnień do wykonywania czynności spawacza, które zdobył 10 marca 1978 roku. Do tej daty pracę spawacza wykonywał w 50 % - 60 %. Zakład pracy, w którym był zatrudniony wnioskodawca zajmował się wytwarzaniem elementów budowlanych.

Od 10 marca 1978 r. do 31 sierpnia 1983 r. wnioskodawca pracował wyłącznie jako spawacz. Metodą elektryczną (sporadycznie gazową) spawał przygotowany (pocięty przez ślusarzy) metal, z którego powstawały balustrady balkonowe, schodowe, konstrukcje metalowe pod dachy oraz różnego rodzaju przęsła pod mosty. Metodą gazową dokonywał niekiedy, sporadycznie, cięcia metalu, który następnie spawał. Wnioskodawca w wymienionym przedsiębiorstwie pracował w systemie brygadowym na bardzo dużej hali wraz ze ślusarzami. W pomieszczeniu tym panował duży hałas, unosiły się opary ze spawanego materiału. Wszyscy spawacze pracowali w obuwiu przemysłowym, odzieży roboczej i fartuchu skórzanym. Używali masek na twarz i rękawic spawalniczych. Otrzymywali napoje: mleko, kawę, maślanekę, a zimą zupy regeneracyjne.

W tym samym charakterze wnioskodawca pracował w (...) w okresie od 4 listopada 1991 r. do 31 stycznia 1994 r. W wymienionym zakładzie pracy S. S. metodą elektryczną, niekiedy gazową, spawał konstrukcje stalowe, metalowe do produkcji zbiorników na materiały sypkie. Wykonywał też (palnikiem tlenowo acetylenowym) czynności trasera. Praca ta polegała na wyznaczeniu na metalu pewnej ilości punktów, według których skarżący za pomocą wymienionego palnika, zgodnie z tymi punktami, wycinał określony kształt produktu, niezbędny do produkcji innych towarów. Była to część prac spawalniczych, wykonywana w zależności od potrzeb pracodawcy, a więc nie stanowiła podstawowych zadań. Czynności te wnioskodawca wykonywał również na hali wraz z innymi spawaczami oraz ślusarzami, którzy przecinali metal do spawania. Warunki pracy były tożsame jak w poprzednim zakładzie.

W Fabryce (...) pobierał zasiłek chorobowy od 9 marca 1992 r. do 13 marca 1992 r., od 19 marca 1992 r. do 31 grudnia 1992 r., od 23 lutego 1993 r. do 26 lutego 1993 r., od 1 marca 1993 r. do 4 marca 1993 r., od 25 stycznia 1994 r. do 29 stycznia 1994 r. W dniu 24 września 1993 r. oraz od 27 października do 31 grudnia 1993 r. (łącznie 67 dni) przebywał na urlopie bezpłatnym.

Kolejnym zakładem pracy ubezpieczonego był Zakład (...) w L. należący do W. S.. Z przedłożonego na tę okoliczność świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca był tam zatrudniony od

1 listopada 1993 roku do 31 października 2015 roku jako ślusarz-spawacz.

Wykonywał prace polegające na spawaniu kilku elementów w jeden wyrób. Wnioskodawca w pierwszej kolejności szepiał poszczególne elementy za pomocą elektrody (druetu stalowego otoczonego specjalnym składnikiem chemicznym, który przy podłączeniu do spawarki i wywołaniu łuku elektrycznego topi się). Następnym etapem było już spawanie „na gotowo”, czyli łączenie za pomocą spawarki szepionych elementów. W czasie procesu spawania wytwarzał się żużel na spawanym elemencie, który wnioskodawca usuwał za pomocą szczotki, szlifierki, lub pilnika a czynności te stanowiły nieodzowny zakres obowiązków wszystkich spawaczy.

Oceniając materiał dowodowy, Sąd Okręgowy wskazał, że z zeznań świadka S. M., wyraźnie wynika, iż ubezpieczony po zdobyciu uprawnień pracował tylko jako spawacz. Natomiast przed tym faktem (przed 10 marca 1978 r. wykonywał głównie prace ślusarza). W tej części Sąd nie obdarzył wiarą zeznań świadka, że do wskazanej daty czynności spawacza wnioskodawca wykonywał w 85 %, bowiem sam ubezpieczony zeznał, że prace spawalnicze, do czasu zdobywania uprawnień, wykonywał w 50 % - 60 % czasu pracy. W pozostałej części Sąd obdarzył wiarą zeznania wymienionego świadka.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania świadka M. I., który dość dokładnie opisał fakty związane z pracą wnioskodawcy jako spawacza, już po zdobyciu uprawnień. Zeznania obu świadków, w zasadniczej mierze co do zatrudnienia (w charakterze spawacza elektrycznego, gazowego), warunków w jakich wnioskodawca wykonywał swą podstawową pracę nie budziły wątpliwości Sądu.

Z akt osobowych skarżącego wynika, że został on zatrudniony jako ślusarz. Stanowisko to wymienione jest jeszcze w dokumentacji osobowej z 28 maja 1979 r.

i 20 maja 1983 r. Dalsza dokumentacja zawiera stanowiska ślusarz-spawacz, poczynawszy od karty kontrolnej badań lekarskich. Fakt występowania łączonych stanowisk, wymienionych również w świadectwie pracy z 31 maja 1983 r. oraz stanowiska ślusarza w zaświadczeniu, nie może, w ocenie Sądu Okręgowego, dyskwalifikować uprawnień wnioskodawcy w ubieganiu się o emeryturę. Akta osobowe nie były prowadzone w sposób dokładny, chronologiczny. Brak również dowodów, które wskazywałyby na podstawę sporządzenia dokumentu Rp 7.

W ocenie Sądu Okręgowego postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, w sposób niebudzący wątpliwości, że S. S. wykonywał pracę spawacza stale i w pełnym wymiarze godzin. Sąd podkreślił, iż przesłuchani na tę okoliczność świadkowie, to osoby obce dla ubezpieczonego, pracujące wspólnie z nim w tym samym zakładzie pracy lub w tej samej brygadzie.

Tym samym dokumenty z akt osobowych (po 10 marca 1978 r.) nie odzwierciedlają faktycznego zakresu prac spawalniczych wykonywanych przez ubezpieczonego. W tej sytuacji Sąd uznał za wiarygodny dowód w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych z 28 lipca 2014 r.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie, co do zatrudnienia wnioskodawcy w charakterze spawacza i trasera w (...) Fabryce (...), pozwoliło na obdarzenie wiarą zeznań świadka Z. B.. Świadek pracował jako spawacz w tym zakładzie przez 22 lata i w tym samym okresie jak ubezpieczony.

Z tych względów i w tej części Sąd uznał za miarodajne świadectwo pracy w warunkach szczególnych z 23 września 2014 r. wymieniające stanowiska spawacza. Dokument ten zasługuje również na wiarę w części odnoszącej się do wykonywania przez wnioskodawcę pracy trasera, która była ściśle powiązana z pracami spawalniczymi.

Sąd nie obdarzył wiarą zeznań świadka W. S. w części, w której zeznał, że skarżący wykonywał prace spawalnicze tylko w 50 % czasu pracy. Sąd wskazał, iż oczyszczenie elementów z pozostałości po spawach stanowiło nieodłączny element pracy zasadniczej – spawacza. Okoliczność ta wynika wprost z zeznań świadka W. S.. W pozostałej części Sąd obdarzył wiarą zeznania świadka, gdyż pozostają w związku z zeznaniami wnioskodawcy oraz treścią akt osobowych.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma znaczenia stosowanie przez pracodawcę różnego nazewnictwa dla określenia stanowisk, na których zatrudniony był wnioskodawca. Tym bardziej, że z wiarygodnych zeznań świadków, dokumentu w postaci książeczki spawalniczej wynika, że S. S. wykonywał swoje czynności stale (codziennie) w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin dziennie) i na tym samym stanowisku we wszystkich trzech zakładach pracy, w warunkach pozwalających na ich zaliczenie do jednego z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury, rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10 LEX Nr 950426).

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Sąd Okręgowy zważył, że w sprawie niniejszej kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, skoro przedłożone przez niego na tą okoliczność świadectwa pracy, zawierały błędy formalne, wskazane na początku uzasadnienia. Sąd Okręgowy podkreślił, że wydanie świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, zawierającego błędy lub brak takiego świadectwa nie ma decydującego znaczenia przy ocenie charakteru pracy. Nie stanowi ono dokumentu urzędowego w rozumieniu

art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 roku, III UK 31/04 OSNP 2005/1/13).

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, iż w okresie od 10 marca 1978 r. do 31 sierpnia 1983 r. od listopada 1991 r. do 23 września 1993 r., od 25 września 1993 r. do 26 października 1993 r., od 1 listopada 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. wraz z okresem bezspornym od 13 czerwca 1983 r. do 31 października 1983 r., z wyłączeniem okresów zwolnień lekarskich po 4 listopada 1991 r., wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako spawacz. Wykonywane przez niego prace wykazane zostały w wykazie „A” w dziale XIV poz. 12, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Również zarządzenie Ministra Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, w wykazie A Dziale XIV poz. 12 pkt. 1 reguluje ten sam rodzaj prac, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 cyt. ustawy mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 4 ust. 1 cyt. rozporządzenia że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

S. S. przedstawił dwa świadectwa pracy, ze wskazaniem, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 1 sierpnia 1983 r. do 31 maja 1983 r. oraz od 4 listopada 1991 r. do 31 stycznia 1994 r., pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako spawacz. W tym stanie rzeczy spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a 16 października 2013 roku ukończył wymagany wiek 60 lat. Po uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze przekraczającym ustawowe 15 lat, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ubezpieczony spełnia warunki do ustalenia prawa do emerytury.

Odwołanie podlegało oddaleniu za okres między 20 kwietnia 2015 roku a 2 maja 2015 roku. W tej pierwszej dacie wnioskodawca nie ukończył jeszcze wymaganego wieku.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w punkcie I i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 i art. 32 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie niespełniającej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;

2) naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów;

3) sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany kwestionował ustalenia Sądu Okręgowego, podnosząc, że w okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace ślusarza-spawacza, trasera oraz ślusarza. W okresie zatrudnienia u W. S. prace przy spawaniu wykonywał w połowie wymiaru czasu pracy. Pozostałą część czasu pracy zajmowały mu prace ślusarskie. Po wyłączeniu okresów zwolnień lekarskich i urlopów bezpłatnych okres pracy w warunkach szczególnych mógł wynosić 14 lat 11 miesięcy i 10 dni.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacji nie są trafne. Przede wszystkim Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i przesłuchanych w sprawie świadków, za wyjątkiem części zeznań W. S., gdyż są spójne, logiczne i złożone zostały przez osoby, które pracowały razem z wnioskodawcą, pamiętały i opisały rodzaj wykonywanych przez niego czynności. Dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu jest sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie występuje. Zeznania świadków są jednoznaczne a wynika z nich, że w spornych okresach zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...), (...) Fabryce (...) i firmie (...) wnioskodawca wykonywał prace przy spawaniu. Od nabycia uprawnień spawacza tj. od dnia 28 listopada 1977 r. (ukończenie I kursu) wnioskodawca pracował jako spawacz. Fakt ten potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie, którzy pracowali razem z wnioskodawcą.

W okresie zatrudnienia w firmie "S." wnioskodawca zajmował się bezpośrednio spawaniem oraz wykonywał prace „przy spawaniu”, polegające m.in. na szepianiu elementów metalowych przy pomocy elektrody a następnie spawaniu szepionych elementów i oczyszczaniu spawu. Zeznania świadka W. S., wskazujące na wykonywanie prac spawalniczych w połowie wymiaru czasu pracy, odnoszą się do prac stricte spawalniczych. Tymczasem pojęcie „prac przy spawaniu” jest szersze, gdyż obejmuje zarówno czynności przygotowawcze jak i kończące proces spawania. Szepianie elementów metalowych elektrodą a następnie ich spawanie i oczyszczanie spawu, składa się niewątpliwie na prace przy spawaniu, które są pracami w szczególnych warunkach. Prace te wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Podnoszona przez pozwanego okoliczność, że dokumentacja zawarta w aktach osobowych nie daje podstaw do ustalenia, że skarżący wykonywał wyłącznie prace przy spawaniu, gdyż wskazuje na zajmowanie stanowisk ślusarza, ślusarza-spawacza

i trasera, nie jest wystarczająca dla odmowy prawa do emerytury. To analiza całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwala na ustalenie rodzaju czynności wykonywanych przez pracownika. Taka analiza

została przez Sąd Okręgowy prawidłowo dokonana. Decydujące znaczenie dla uznania pracy w warunkach szczególnych mają faktycznie wykonywane przez pracownika obowiązki, które nie zawsze są prawidłowo odzwierciedlone w aktach osobowych. W takiej sytuacji istotne znaczenie mają dowody osobowe, przeprowadzone przez sąd. Brak jest podstaw do przyjęcia, że spójne zeznania świadków nie mogą być podstawą ustaleń sądu. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, chyba że strona jednocześnie wykaże, iż ocena dowodów przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – OSNC 2000, z. 10, poz. 189 oraz z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99 – OSNP 2000, nr 19, poz. 732).

Ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych. Taka sytuacja w sprawie niniejsze nie występuje. Sąd Okręgowy dokonał logicznej oceny dowodów, zaś argumentacja pozwanego nie podważa skutecznie rozumowania przyjętego przez Sąd.

Sąd Okręgowy trafnie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i prawidłowo ustalił stan faktyczny.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego, wskazanego w apelacji. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym wnioskodawca wykazał, że spełnił warunek wskazany w art. 184 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy tj. na datę wejścia

w życie ustawy osiągnął wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W świetle § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 cyt. cyt. rozporządzenia jego przepisy stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przy czym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu, wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 12. Prace te wykonywał przez okres 16 lat – k. 78 akt sprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami zatem apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.